

POSTBUS 3007 | 2001 DA HAARLEM

Provinciale Staten van Noord-Holland
door tussenkomst van de statengriffier mw. drs. K. Bolt
Dreef 3, tweede etage
2012 HR HAARLEM

Gedeputeerde Staten

Uw contactpersoon

R. Postma

BEL/MOB

Telefoonnummer +31235145684

ruurd.postma@noord-holland.nl

1 | 3

Verzenddatum

30 MFI 2023

Kenmerk

2034236/2034241

Uw kenmerk

Betreft: Gevolgen uitblijven rijksbijdrage urgentiepakket OV

Geachte leden,

De budgetten voor het OV voor volgend jaar staan flink onder druk. Om te overleven zal de sector het OV komend jaar enorm moeten afschalen. Dit heeft verstrekende gevolgen, niet alleen voor de bereikbaarheid van Noord-Holland, maar ook voor woningbouwplannen, de klimaattransitie en onze economie.

Het tekort is ontstaan door lagere inkomsten als gevolg van de afname van reizigers in de bus sinds de coronacrisis, in combinatie met de huidige prijsstijgingen. En dat terwijl de operationele kosten zijn gestegen. Dit betekent dat, als er geen extra budget beschikbaar komt, er minder bussen gaan rijden en dat sommige routes zelf volledig worden geschrapt.

Het Rijk, de decentrale overheden en de vervoerbedrijven, hebben met elkaar op 16 februari en 19 april jl. in het Nationaal OV Beraad gesproken over hoe zij met deze uitdagingen moeten omgaan. Het doel was te komen tot een effectief maatregelenpakket welke in balans was.

Dat wil zeggen dat alle partijen een bijdrage moeten leveren in redelijke verhoudingen tot elkaar. Aan diverse tafels werden vervolgens de voorliggende vraagstukken en mogelijke pakketelementen besproken, waarbij de uitkomsten inhoudelijk in lijn waren met bovengeschetste pakketgedachte.

Staatssecretaris Vivianne Heijnen van Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat gaf in haar bijdrage uitdrukkelijk aan dat zij bereid was in Kabinetsverband geld te zoeken als er een goed maatregelenpakket lag. Aanwezigen waren het eens over de noodzaak om nu het OV in 2023 en 2024 overal in het land op peil te houden en vervolgens de groei weer op te zoeken.

In vervolg op onze brief van 29 maart jl. moeten wij u helaas meedelen dat het niet is gelukt om landelijke afspraken te maken over de urgente vraagstukken in het OV die in 2023 en 2024 spelen. De staatssecretaris heeft alsnog aangegeven dat het Rijk geen extra middelen beschikbaar kan stellen. Daarmee komen het voorzieningenniveau en de betaalbaarheid van het OV de komende periode nog verder onder druk te staan.

Postbus 3007
2001 DA Haarlem
Telefoon (023) 514 3143

Houtplein 33
2012 DE Haarlem
www.noord-holland.nl
Kvk-nummer 34362354
Btw-nummer NL.0010.03.124.B.08

Een lager voorzieningenniveau heeft ernstige gevolgen voor onze ambities op het gebied van duurzame mobiliteit, aantrekkelijke en gezonde leefomgeving, vitale economie en verstedelijking, de bereikbaarheid van de regio én de mobiliteit van onze inwoners, met name voor degenen die afhankelijk zijn van het OV voor hun dagelijkse verplaatsingen. Kortom de financiële situatie van het OV brengt onze doelstellingen voor wonen, werken en recreëren in gevaar.

Gevolgen voor de Noord-Hollandse OV-concessies

De provincie is opdrachtgever voor het busvervoer in de gebieden Gooi en Vechtstreek, Haarlem-IJmond en Noord-Holland Noord. Door 5 factoren is het huidige beschikbare budget onvoldoende om het huidige voorzieningenniveau in 2024 (en verder) op peil te houden. Ook kan een nieuwe forse tariefstijging in 2024 niet voorkomen worden:

1. Achterblijvende reizigersopbrengsten (80% van het niveau 2019);
2. Huidige prijsstijgingen (fors stijgende kosten voor energie, lonen, etc.);
3. Korting op de bijdrage voor het studentenvervoer;
4. Achterblijvende indexatie van het provinciefonds;
5. Geen extra middelen voor de decentrale overheden om het vervoeraanbod voor 2024/2025 op peil te houden.

De eerste 3 factoren zorgen ervoor dat Connexxion/Transdev voor alle drie de Noord-Hollandse concessies de businesscase niet meer rond krijgt en daarom niet het huidige aanbod van OV in stand kan houden. De indexatie (factor 4) van de exploitatiesubsidie wordt voor Noord-Holland gehaald uit de Stelpost Indexatie in de begroting. Daarmee blijft het budget voor OV gelijk. Blijft staan dat de indexatie van het provinciefonds lager is dan de indexatie van onze uitgaven. De 5^e factor zorgt ervoor dat wij als provincie geen (extra) middelen van het Rijk krijgen om het gat in de businesscase als gevolg van de eerste 3 factoren, te dichten.

OV-aanbod in 2023

In november 2022 hebben wij u geïnformeerd over de acties die wij met Connexxion/Transdev hebben ondernomen om het OV in onze concessies op peil te houden (brief Transitieplan met kenmerk 1901331/1901365). Daarin hebben wij u geïnformeerd over ons voornemen om de concessies Noord-Holland Noord en Gooi en Vechtstreek te herijken.

Met name de herijking van de concessie Noord-Holland Noord is door het uitblijven van landelijke afspraken in een stroomversnelling gekomen. Daar wordt samen met gemeenten en NS gewerkt aan ideeën om te komen tot verbeteringen/versterkingen in het OV-systeem. Onze inzet is om te komen tot een robuuste en toekomstbestendige concessie. Werktitel van de exercitie is 'niet meer, maar beter/anders OV'. Hier wordt ook getracht om invulling te geven aan de Ambitie Publieke mobiliteit, zoals op 20 februari 2023 met u gedeeld werd in de commissie Mobiliteit en Bereikbaarheid (brief met kenmerk 1901331/1901365). De herijking wordt dus vooral gezien als behouden van een aantrekkelijke concessie met een basisniveau kwaliteit en een belangrijke maatschappelijke functie. Deze ambitie komt nu verder onder druk te staan, aangezien het huidige niveau verder zal teruglopen. Daarbij willen wij voorkomen dat de herijking een bezuinigingsronde wordt.

OV-aanbod in 2024

Wij zien geen mogelijkheid meer om met efficiency-maatregelen het totale gat (voor onze provincie circa € 5 miljoen per jaar vanaf 2024) te dichten, zodat wij het voorzieningenniveau in 2024 op peil kunnen houden. Dat betekent dat wij nu, zeer tegen onze wens, moeten gaan nadenken over afschaling van het OV in 2024.

Concrete gevolgen

Wat de concrete gevolgen zijn voor de Noord-Hollandse OV-concessies, is op dit moment nog niet precies te zeggen. Maar u moet denken aan het terugbrengen van frequenties op buslijnen, het niet meer doorrijden na 20.00 uur, buslijnen opheffen of het niet meer rijden van bussen op zondagen, etc. Over de exacte invulling van het pakket, kunnen wij u naar verwachting in het najaar informeren.

Daarnaast zullen de tarieven voor de reizigers ook in 2024 fors gaan stijgen (prognose +11%), na de eerdere stijging in 2023 van +7,24%.

Tenslotte

Het is van groot belang dat er snel actie wordt ondernomen om deze problemen aan te pakken, zodat een verdere verschraling van het OV wordt vermeden. En de gevolgen voor de ruimtelijke opgaven beperkt blijven. Provincies en vervoerregio's blijven gezamenlijk een beroep doen op het hele Kabinet (zie meegestuurde bijlage).

Daarom verzoeken u deze brief ter bespreking op de interim-commissie Mobiliteit & Bereikbaarheid van 19 juni 2023 te plaatsen. Omdat een deel van uw leden nieuw is in deze Staten, bieden wij u ook een technische briefing aan over de rol en taken van de provincie in het OV en de betaalbaarheid van het OV voor de reizigers in zijn algemeenheid te bespreken. Daarin komt onder andere aan bod welke doelen wij willen bereiken, wie de stakeholders zijn, welke onderwerpen er op dit moment spelen.

Hoogachtend,

Gedeputeerde Staten van Noord-Holland,

plv.

provinciesecretaris

H.J. Schartman

voorzitter

A.Th.H. van Dijk

Bijlage: Brief van 15 bestuurders van provincies, Vervoerregio Amsterdam, Metropoolregio Rotterdam-Den Haag en OV-bureau Groningen-Drenthe aan de fractievoorzitters van de Tweede Kamer